

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 P 120081 20 Rev
Sarajevo, 13.04.2021. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Fatime Mrdović, kao predsjednice vijeća, Amre Hadžimustafić i dr. sc. Danice Šain, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja D. d.o.o. Č., Ulica ... bb, Č., zastupan po punomoćniku N. S., advokatu iz Č., protiv tuženog Ž. J., B. bb, Č., zastupan po punomoćniku D. B., advokatu iz M., radi isplate, v.s. 34.683,80 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj: 58 0 P 120081 15 Gž od 10.06.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj 13.04.2021. godine, donio je

R J E Š E N J E

Revizija se usvaja, drugostepena presuda ukida i predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Odluka o troškovima postupka u povodu pravnog lijeka ostavlja se za konačnu odluku.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj: 58 0 P 120081 12 P od 26.03.2015. godine odbijen je zahtjev tužitelja da mu tuženi isplati 34.683,80 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.01.2008. godine pa do isplate. Obavezan je tuženi da tužitelju naknadi parnične troškove u iznosu od 3.918,75 KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj: 58 0 P 120081 15 Gž od 10.06.2020. godine žalba tužitelja je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj iz razloga navedenih u članu 240. Zakona o parničnom postupku, zbog povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. Zakona o parničnom postupka koja je učinjena u postupku pred drugostepenim sudom i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da sud reviziju usvoji, drugostepenu presudu preinači i usvoji tužbeni zahtjev ili da je ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija je osnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj 53/03, 73/05 i 19/06-dalje ZPP) koji se u ovom predmetu primjenjuje na osnovu odredbe člana 106. stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“ broj: 98/15) ovaj sud je odlučio kao u izreci rješenja iz slijedećih razloga:

Predmet spora je zahtjev tužitelja da mu tuženi na ime ispunjenja obaveze iz ugovora o građenju za radove na dogradnji objekta u prizemlju u cilju izgradnje restorana, na dogradnji stambenog dijela objekta na prvom spratu iznad restorana i za izgradnju drugog sprata isplati dug u iznosu od 34.683,80 KM.

U toku postupka pred nižestepenim sudovima je utvrđeno da je tužitelj kao izvođač radova, po narudžbi tuženog kao naručioca radova, tokom 2007. godine izveo radove na dogradnji stambenog objekta u prizemlju i prvom spratu i izgradnji drugog sprata. Na osnovu projektne dokumentacije i mjera uzetih na licu mjesta vještak građevinske struke je izvedene radove procijenio na iznos od 89.418,80 KM. Građevinski dnevnik je vođen za period izvođenja radova od 11.12.2006. godine do 06.07.2007. godine. Građevinski dnevnik i građevinska knjiga su ovjereni i potpisani samo od strane izvođača, a ne i od strane investitora. U građevinskom dnevniku (5. i 6.7.2007. godine) naznačeno je (završetak radova na objektu) „investitor: kaže da ne treba sada raditi pregrade jer nema dovoljno novca, neka ostane za kasnije“. Izvršen je uvid u račune broj 06-023/2007 od 26.11.2007. godine za izvedene građevinske radove i broj 06-024/2007 od 26.11.2007. godine za otvore sa specifikacijom otvora od 30.11.2007. godine, koje račune nižestepeni sudovi nisu posebno cijenili.

Potraživani iznos duga tužitelj određuje kao razliku, po vještaku građevinske struke utvrđene vrijednosti obavljenih radova od 89.418,80 KM i nesporno naplaćenog iznosa od 54.735,00 KM.

Polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja, posebno da je među ugovaračima zaključen usmeni ugovor o građenju, suprotno odredbi člana 630. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima, kojim je propisano da ugovor o građenju mora biti zaključen u pismenoj formi, zbog čega da nema pravno dejstvo (član 70. ZOO), nižestepeni sudovi pravni osnov potraživanja tužitelja temelje na institutu neosnovanog obogaćenja. Tuženi je istakao prigovor zastarjelosti, koji prigovor nižestepeni sudovi ocjenjuju osnovanim, primjenom odredbe člana 371. ZOO o opštem roku zastarjelosti, prema kojoj odredbi potraživanja zastarijevaju za pet godina ako zakonom nije određen drugi rok zastarjelosti. Za početak toka zastarjelosti nižestepeni sudovi uzimaju vrijeme kada je ulaganjem tužitelja povećana vrijednost objekta tuženog, kada su završeni radovi (5. i 6. juli 2007. godine), tj. kada je tuženi bio u mogućnosti da koristi objekat dograđen i izgrađen radovima tužitelja. Kako je tužitelj tužbu podnio sudu 09.11.2012. godine zastarjela su potraživanja za radove izvedene prije 09.11.2007. godine, zbog čega nižestepeni sudovi odbijaju tužbeni zahtjev kao neosnovan.

Tokom postupka tužitelj je tvrdio i priloženim računima dokazivao, a to ponavlja i u reviziji, da je nakon vremena obuhvaćenog zastarom, u 10. i 11. mjesecu 2007. godine obavio ugovorene radove za koje je tuženom ispostavio račune, na koje tuženi nije prigovorio. Posebno upućuje na račun za otvore 17/2007 od 30.11.2007. godine koji se odnosi na pravljenje, demontažu i montažu prozora i vrata (iznos od 13.350,00 KM).

Navedene račune nižestepeni sudovi nisu cijenili niti su ih dovodili u vezu sa izvedenim radovima jer su pravni odnos, pa tako i prigovor zastare potraživanja cijenili kao neosnovano obogaćenje (ugovoru nedostaje pismena forma).

Imajući u vidu obim, strukturu i složenost obavljenih poslova, po ocjeni ovog suda pravilno je prihvaćeno da se radi o ugovoru o građenju, a ne o ugovoru o djelu (član 600. ZOO) koji je po svom karakteru dvostrano obavezni i naplatni, ali za razliku od ugovora o građenju, nije formalan, pa može biti zaključen i usmenim dogovorom čim se stranke saglase o djelu i naknadi. Odredba člana 631. ZOO određuje pojam „građevine“ u smislu izvođenja složenijih i većih radova pa je očito da bi se ugovor o djelu odnosio na radove manjeg značaja.

Ugovor o građenju (član 630. stav 1. ZOO) predstavlja ugovor o djelu kojim se izvođač obavezuje da prema određenom projektu sagradi u ugovorenom roku određenu građevinu na određenom zemljištu, odnosno na već postojećem objektu izvrši kakve druge građevinske radove, a naručilac se obavezuje da mu za to isplati određenu cijenu. Ugovor o građenju mora biti zaključen u pismenoj formi (stav 2.). Sankcija nepostojanja potrebne forme utvrđena je članom 70. stav 1. ZOO, kojim je propisano da ugovor koji nije zaključen u propisanoj formi nema pravno dejstvo, ukoliko iz cilja propisa kojim je određena forma ne proizilazi šta drugo. Ugovor za čije se zaključenje zahtijeva pismena forma smatra se punovažnim i ako nije zaključen u toj formi, ako su ugovorne strane izvršile u cjelini ili u pretežnom dijelu obaveze koje iz njega nastaju, osim ako iz cilja zbog koga je forma propisana očigledno ne proizilazi šta drugo (član 73. ZOO). Pismena forma ugovora propisana je više u cilju pravne sigurnosti samih ugovarača i prema prihvaćenom stajalištu sudske prakse, stranka koja je na osnovu ništavog ugovora o građenju (zbog nedostatka pismene forme) izvela ugovorene građevinske radove, ima pravo zahtijevati odgovarajuću naknadu u novcu, jer je izvođenjem radova u cjelini ili u pretežnom dijelu došlo do konvalidacije nedostatka pismene forme. Propisivanje da ugovor o građenju mora biti zaključen u pismenoj formi je podstaknuto time da su, u pravilu, to složeni i skupi radovi i da se u znatnom broju slučajeva kod ovih ugovora pojavljuje potreba izvođenja tzv. „naknadnih radova“, dakle onih koji nisu predviđeni u projektu (član 633. ZOO).

Propustivši da predmetni ugovor cijene na navedeni način, nižestepeni sudovi nisu utvrđivali koje radove je tužitelj izvršio po računima koje navodi, te da li su ti radovi isplaćeni u cijelosti ili djelimično. Od tih utvrđenja zavisi i osnovanost istaknutog prigovora zastare potraživanja.

Drugostepeni sud je cijenio žalbene prigovore vezane za povrede odredaba parničnog postupka, kada je obrazložio da prvostepeni sud nije pravilno primijenio odredbe parničnog

postupka vezane za vođenje postupka, provođenje predloženih dokaza, ali je zbog pogrešnog pravnog pristupa u rješavanju predmeta spora zaključio da povreda odredaba parničnog postupka ne postoji, jer to nije bilo od uticaja na donošenje zakonite i pravilne presude. Na taj način drugostepeni sud je počinio i povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 209. ZPP u vezi sa odredbama parničnog postupka vezanim za upravljanje postupkom (član 85., 97. do 117. ZPP), i sa odredbama vezanim za provođenje dokaza vještačenjem člana 151., 152., 154., 155., 156. i 157. ZPP. Propustivši da odluči o provođenju dokaza saslušanjem vještaka, nakon što je tuženi odustao od tog dokaza, iako je vještak uradio pismeni nalaz i mišljenje i dostavio ga strankama i sudu, prvostepeni sud je postupio suprotno odredbi čl. 10. ZPP koji u stavu (2) propisuje da je sud dužan provesti postupak bez odugovlačenja i sa što manje troškova te onemogućiti svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju. Zbog pogrešnog pristupa u rješavanju predmetnog spora drugostepeni sud nije sankcionisao ni tu povredu odredaba parničnog postupka iz čl 209. ZPP, kako se osnovano navodi u reviziji.

Kako je zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog povrede pravila postupka činjenično stanje nepotpuno utvrđeno, zbog čega nema uvjeta za preinaku presude ovaj sud je reviziju prihvatio, drugostepenu presudu ukinuo i predmet vratio drugostepenom sudu na ponovno suđenje u skladu sa odredbom člana 250. ZPP.

U ponovnom postupku drugostepeni sud će u skladu sa uputama u ovom rješenju otkloniti povredu odredaba parničnog postupka na koje je ukazano u ovom rješenju, pravilno primijeniti materijalno pravo, upotpuniti činjenična utvrđenja i nakon toga donijeti pravilnu i na zakonu utemeljenu odluku.

Odluka o troškovima postupka ostavljena je za konačnu odluku (član 397. stav 3. ZPP).

Predsjednica vijeća
Fatima Mrdović, s.r.